

Διδακτική εικαστικών τεχνών για φοιτητές σχολών

Ρούσση Μάγδα, Μ. Α., *Ερευνήτρια, Εικαστική Καλλιτέχνης & Designer*

Η χρησιμότητα λειτουργίας, της “**Εικαστικής Ομάδας Πανεπιστημίου Πειραιώς**”, μετά απο την μελέτη και έρευνα, στα στοιχεία της περίπου εικοσαετούς διαδρομής της (ακαδ. ετος 1989-1990) είναι δεδομένη όσον αφορά, στην ποιοτικότερη απόδοση των φοιτητών που συμμετάσχουν στην διαδικασία συνδυασμού επιστήμης και τέχνης.

Για την λειτουργία της απαιτούνται: α) φοιτητές-φοιτήτριες (100-120) κάθε έτος. β) εργαστήριο με την υλικοτεχνική υποδομή και δαπάνες γ) μαθήματα (θεωρητικά – εργαστηριακά) και ο συντονισμός για την κάθε εκδήλωση. Τελευταία, οι προηγμένες χώρες, δίδουν υποτροφία σε απόφοιτη Ελληνίδα (φοιτήτρια Βάσω Σαπουνά) με μέτριο βαθμό στο πτυχίο, αλλά να είναι μέλος σε πανεπιστημιακή εικαστική ομάδα (Fulbright Foundation κ.ά.). Τα εικαστικά είναι μέρος τεχνικής της “Ατυπης Εκπαίδευσης” - “Lecturdrama” Dr Walter Epp Lakehead University (Artistic Collaborator - Magda Roussi, M.A.).

Επίσης, ενδιαφέρον έχει η συνεργασία για το ίδιο θέμα π.χ “Λυσιστράτη” (Αριστοφάνης) στο ετήσιο πρόγραμμα, να συμμετέχουν και άλλες ομάδες (θεατρική και μουσική), για να αναπτύξουν μεταξύ τους το πνεύμα συνεργατικότητας και συλλογικότητας οι φοιτητές.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Αρχή

Το ακαδημαϊκό έτος 1989-90 στα πλαίσια διοργάνωσης της “1^η Πολιτιστικής Πανεπιστημιάδας 1990” με διοργανωτές το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, εδόθη η ευκαιρία στις πανεπιστημιακές καλλιτεχνικές ομάδες που λειτουργούσαν εκείνη την εποχή να συμμετάσχουν με δημιουργίες τους των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας. Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις συμπεριλάμβαναν συναυλίες, θέατρο, χορό, κινηματογράφο εκθέσεις εικαστικών τεχνών, φωτογραφίας κ.ά. Στις εκδηλώσεις αυτές το Πανεπιστήμιο Πειραιώς είχε μια μόνο συμμετοχή, την δική μου στην έκθεση εικαστικών τεχνών.

1.2. Το Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Την περίοδο εκείνη στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς με πρωτοβουλία της κ. Μαρίας Σταμούλη Γραφείο Σωματικής Αγωγής, μας προτάθηκε να ιδρύσουμε, εγώ ως εικαστική καλλιτέχνης, την “Εικαστική Ομάδα” και στον Δρ Κώστα Σαχινίδη ως καθηγητή χορού, την “Ομάδα Παραδοσιακών Χορών”. Οι δύο μας αποδεχθήκαμε την πρόταση της και αρχίσαμε την διαδικασία για το πρώτο καλλιτεχνικό πρόγραμμα. Οι δημιουργίες ήταν κυρίως από τους φοιτητές αλλά και από το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό του πανεπιστημίου. Στην συνέχεια με την εκδήλωση ενδιαφέροντος περισσότερων καλλιτεχνών και λογοτεχνών από το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό όπου και ορισθήκαμε όλοι εμείς, ως Υπεύθυνοι Ομάδων και μέλη της Πολιτιστικής Επιτροπής Πανεπιστημίου Πειραιώς.

1.3. Ο σκοπός

Ο σκοπός ίδρυσης των πολιτιστικών ομάδων ήταν να δημιουργηθεί, η μέσω της δημιουργικής έκφρασης, η σύνδεση των “Γραμμάτων και Τεχνών”, διότι είναι γνωστό πως οι τέχνες αναπτύσσουν την δημιουργική φαντασία των φοιτητών οι οποίοι αποδίδουν ποιοτικότερα στην Επιστήμη τους.

1.4. Εικαστική Ομάδα Πανεπιστημίου Πειραιώς

Εμείς εδώ, θα ασχοληθούμε με την περιγραφή μιας πολιτιστικής ομάδας απο τις παραπάνω. Μια και η μελέτη και έρευνα είναι βασισμένη στα στοιχεία και στην εμπειρία της εικοσαετούς περίπου λειτουργίας της “**Εικαστικής Ομάδας Πανεπιστημίου Πειραιώς**”, η οποία όπως προαναφέραμε, ιδρύθηκε το ακαδημαϊκό έτος 1989-90. Μέχρι τις μέρες μας, φαίνεται πως είναι η μοναδική φοιτητική εικαστική ομάδα σε όλα τα πανεπιστήμια της Ελλάδος, της οποίας είμαι η ιδρύτρια και η Υπεύθυνη. Η αλήθεια είναι ότι η εκπαίδευση ωφελείται καθώς και η κοινωνία γενικότερα, όταν συνδυάζει την επιστήμη και την τέχνη όχι μόνο στην Α’/βάθμια και την Β’/βάθμια αλλά και όπως στην περίπτωση μας την Γ’/βάθμια εκπαίδευση.

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

2.1. Εικαστικό εργαστήριο

Το εργαστήριο της Εικαστικής Ομάδας δεν είναι πάντα στο ίδιο χώρο ή ίδιο κτίριο. Διότι, η συνεχής αναβάθμιση του πανεπιστημίου σε πολλά επίπεδα δημιουργεί την ανάγκη κάποιες φορές, αλλαγής χώρου, βρίσκοντας πάντοτε την

καλύτερη λύση. Οι δαπάνες για τον υλικό-τεχνικό εξοπλισμό του εργαστηρίου είναι υποχρέωση της Οικονομικής Υπηρεσίας του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

2.2. Φοιτητές - τριες Σχολών / Τμημάτων

Πρωτόγνωρη εμπειρία για μένα, ως Υπεύθυνη της Εικαστικής Ομάδας, η οποία προσπαθώ, να ανταποκριθώ σε αυτό τον πλούτο καλλιτεχνικής δραστηριότητας της δημιουργίας των φοιτητών (42 εκθέσεις καλλιτεχνικών δημιουργιών). Ενώ, ο κάθε φοιτητής μέλος καλλιτεχνικής ομάδας, ανεξάρτητα σε ποιο τμήμα / σχολή επιστήμης φοιτά στο πανεπιστήμιο μας, εγγράφεται και παρακολουθεί το ετήσιο πρόγραμμα που ετοιμάζουμε κάθε φορά είτε για την μουσική, θέατρο, εικαστικές τέχνες, χορό, εφαρμοσμένες τέχνες, ιστορικό αρχείο, κινηματογράφος, ποίηση κ.ά.

2.3. Ετήσιο πρόγραμμα

Το ετήσιο εικαστικό πρόγραμμα επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες, διότι οι φοιτητές μέλη τη εικαστικής ομάδας δίδουν προτεραιότητα στα μαθήματα προγράμματος σπουδών της Επιστήμης τους και μετά στα εικαστικά της ομάδας ή άλλης ομάδας. Πολλές φορές η παρακολούθηση των εικαστικών μαθημάτων, όταν συμπίπτει στα δύο προγράμματα να είναι την ίδια ώρα θα αναγκασθεί ο φοιτητής να χάσει ένα από τα δυο. Η συμμετοχή στο εργαστήριο σημαίνει και εργαστηριακή δουλειά στο χώρο που κατοικούν, ώστε να αξιοποιούν αν υπάρχει και επιπλέον ελεύθερος χρόνος τους.

2.4. Μαθήματα

Τα μαθήματα θεωρητικά και εργαστηριακά μπορεί να είναι γενικά ή ειδικά σύμφωνα με τις ανάγκες του ετήσιου εικαστικού προγράμματος όπως η ιστορία τέχνης, αισθητική, υλικά, τεχνικές, χρώμα, το ύφος, σχέδιο, ζωγραφική, μάσκα, κοστούμια, σκηνογραφία, σκηνικά αντικείμενα, κατασκευές κ.ά. Η κάθε εκπαιδευτική επίσκεψη επαγγελματία καλλιτέχνη να παρουσιάσει την δουλειά του ενισχύει την γνώση των φοιτητών. Να σημειώσουμε ότι οι φοιτητές προέρχονται απ' όλα τις σχολές / τμήματα του πανεπιστημίου.

2.5. Επιλογή θέματος

Το θέμα της εκδήλωσης αλλάζει κάθε φορά εκτός αν πρόκειται για περιοδική έκθεση. Είναι η επιλογή του θέματος αρμοδιότητα της Υπεύθυνης της εικαστικής

ομάδας, που επισυνάπτει συνεργασία με τον εκάστοτε διοργανωτή της έκθεσης, συνεδρίου, φεστιβάλ, θεατρικού έργου κ.ά. ρυθμίζει και τα υπόλοιπα. Η Πολιτιστική Επιτροπή ετοιμάζει το γενικό καλλιτεχνικό πρόγραμμα του Πανεπιστημίου για το 5μερο Φεστιβάλ τον Ιούνιο σχεδόν κάθε χρόνο. Όμως γίνεται και διοργάνωση από εξωτερικούς φορείς εφόσον γίνει γραπτή συμφωνία μαζί τους. Παραδείγματος χάριν, ο Δήμος Πόρου καλεί την Εικαστική Ομάδα να εκθέσει την δουλειά της για το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα (Ε.Υ) “Παιχνίδια δίχως σύνορα” όπου οι εικαστικές δημιουργίες των φοιτητών να έχουν θέμα: Οι Περιπλανήσεις του Οδυσσέα”. Ετσι και έγινε.

2.6. Συν-διοργανωτές

Το Πανεπιστήμιο δέχεται συνεργασία με τον υποψήφιο συν-διοργανωτή φορέα ο οποίος μπορεί να είναι ένα πανεπιστήμιο ή μουσείο ή νομαρχία ή δήμος ή σχολείο, ή οργανισμός ή θέατρο στην Ελλάδα ή και στο εξωτερικό. Στην ομαδική έκθεση το θέμα μπορεί να παρουσιασθεί μία φορά και μόνον. Σε περιοδική έκθεση συνήθως είναι μια περιοδεία π.χ. όπως το θέμα “Συμβολές στις Εικαστικές Τέχνες” που πηγαίνει σε περισσότερους από ένα φορέα ή πόλεις.

2.7. Η δραστηριότητα

Είναι αξιοσημείωτη η δραστηριότητα των φοιτητών όλα αυτά τα χρόνια όταν έφθασαν οι δημιουργίες τους να ξεπεράσουν της 40 εκθέσεις ζωγραφικής, προσωπείων / μασκών του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, κατασκευές, σκηνικά, κοστούμια, σκηνικά αντικείμενα και άλλα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η εν λόγω ομάδα έχει πολλές εκατοντάδες φοιτητές ως μέλη της από όλα τις σχολές / τμήματα του Πανεπιστημίου. Ο συνεπής φοιτητής ακολουθεί με αφοσίωση το πρόγραμμα σπουδών, και παράλληλα συμμετάσχει στον ελεύθερο χρόνο του στο καλλιτεχνικό πρόγραμμα επιλογής του. Ενώ αλλάζει μετά την εγγραφή του διότι αισθάνεται πως αποκτά την ελευθερία έκφρασης.

2.8. Συνεργασία τριών ομάδων

Στο ετήσιο εικαστικό πρόγραμμα μετά από ποικιλία πραγματοποιημένων εκδηλώσεων και συνεργασιών όλα αυτά τα χρόνια, διαπιστώθηκε ότι ωφελιμότερο είναι για τους φοιτητές, ο συντονισμός με συνεργασία με περισσότερες καλλιτεχνικές ομάδες του Πανεπιστημίου. Παραδείγματος χάριν, να συνεργαστεί η Εικαστική Ομάδα για ένα έργο του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος με τις πολιτιστικές ομάδες για το θέατρο και τη μουσική και μαζί να δουλέψουν για ένα ενιαίο αποτέλεσμα.

2.9. Προετοιμασία – Τι χρειάζεται η συνεργασία των τριών

Πρώτα απ' όλα, χρειάζονται και τρεις υπεύθυνοι των πολιτιστικών ομάδων, το θέμα του έργου, η ανάγνωση του σεναρίου, το στύλ που θα δουλέψουν όλοι μαζί αλλά και ξεχωριστά κάθε ομάδα, κοινός χώρος συναντήσεων, συχνές συναντήσεις υπευθύνων και φοιτητών κ.ά. για την διαδικασία της προετοιμασίας για να γίνει η παράσταση. Η συνεργασία μεταξύ τους είναι απαραίτητη έτσι και αλλιώς όπως: Ο σκηνοθέτης αναλαμβάνει το θεατρικό και ο μουσικός τη μουσική επένδυση. Ο εικαστικός δίνει το κείμενο του έργου να το διαβάσει ο κάθε φοιτητής ενώ παρακολουθεί και τα μαθήματα τόσο τα θεωρητικά όσο και τα εργαστηριακά μέχρι να διεκπεραιώσει ο καθένας το δημιουργικό μέρος του. Συναντώνται όλοι όταν χρειασθεί, για να ζητήσουν λύσεις σε προβλήματα που συναντούν για να διευκολύνουν σημεία της διαδικασίας με συλλογικό τρόπο, αυτό δείχνει και την ενεργό συμμετοχή τους.

2.10. Μαθήματα και εργαστήρια συνεργασίας

Στα θεωρητικά γίνεται μια εισαγωγή στο αρχαίο δράμα (ψυχολογική, ιστορική, αισθητική και φιλοσοφική προσέγγιση) με παρουσίαση παραδειγμάτων μέσω οπτικοακουστικού υλικού και με παρακολούθηση παραστάσεων. Στα εργαστηριακά που αφορά το αρχαίο δράμα, ως προς την δομική του ανάλυση και εκτέλεση (μουσική σύνθεση, ενδυματολογία, μάσκες και σκηνογραφία), η μελέτη της έννοιας του μύθου και της ένταξής του στην καλλιτεχνική δημιουργία. εργαστήριο μάσκας Άσκηση των εκφραστικών μέσων των φοιτητών (χρήση της μουσικής (τόνος) - της ζωγραφικής (χρώμα) – της γλυπτικής (κατασκευή - φωνητική και θεατρική ερμηνεία μουσικού λόγου).

2.11. Παραστάσεις του έργου

Οι παραστάσεις του έργου στο μεγάλο αμφιθέατρο του πανεπιστημίου ή άλλων πανεπιστημίων και θέατρα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η συνεργασία για το ίδιο θέμα των φοιτητικών πολιτιστικών ομάδων Σχολών / Τμημάτων καθώς και ο συνδυασμός Επιστήμης και Τέχνης εγγυάται ένα εξαιρετικό αποτέλεσμα στην απόδοση των φοιτητών Σχολών / Τμημάτων και ευελπιστούμε ότι γίνονται καλύτεροι επιστήμονες και άνθρωποι στην κοινωνία, γενικότερα.

Βιβλιογραφία

1. **Χάρτνολ Φύλλις**, “Ιστορία του Θεάτρου”
Εκδόσεις Υποδομή, Αθήνα 1980
2. **Σκουμπουρδή Αρτεμης**, “Αθήνα” Ιστορία – Τέχνη - Μνημεία
Εκδόσεις Τοπίο, Αθήνα 1996
3. **Φωτόπουλος Διονύσης**, «Ενδυματολογία στο Ελληνικό Θέατρο»
Έκδοση Εμπορική Τράπεζας Ελλάδος, 1986
4. **Βακαλό Γιώργος**, «Γνώση και Πολιτισμός»
Σύντομη Ιστορία Σκηνογραφίας
Εκδόσεις Κέδρος Αθήνα 1979
5. **Κουν Κάρολος**, «Θέατρο Τέχνης» - Μισός Αιώνας Αριστοφάνης
Πολιτιστική Ολυμπιάδα
Υπουργείο Πολιτισμού, Αθήνα 2004
6. **Λιγνάδης Τάσος**, «Θεατρολογικά Ι»
Εκδόσεις Χαρ. Μπούρας, Αθήνα 1990
7. **Green J. R.**, Το Θέατρο στην Αρχαία Ελληνική Κοινωνία
Πρόλογος Νίκος Παροίκος «Θεατρική Έξοδος Αιγαίου»
Εκδοτικός Όμιλος «Ίων», Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝ», Αθήνα 2000
8. **Louis Wolchonok** “The Art of Three-Dimensional Design”
Dover Publications, Inc., New York,
9. **Beri Gabriella**, “Masken selbst herstellen”
Econ Ratgeber, 1999
10. **Σάρλ Μπουλώ** «Η κρυφή γεωμετρία των ζωγράφων»
Εσωτερικές Δομές
Ένωση καθηγητών καλλιτεχνικών μαθημάτων μέσης εκπαίδευσης
11. **Anastasia Pekridou Gorecki** «Η Μόδα στην Αρχαία Ελλάδα »
Εκδόσεις Δημ. Ν. Παπαδήμα, Αθήνα 1993
Πηγάκη, "Το σχολικό curriculum μεταξύ νεωτερικότητας και
μετανεωτερικότητας. Η ελληνική περίπτωση, εις *Νέα Παιδεία*, τ. 110, Αθήνα
2004.
12. **Χρ. Μιχαλοπούλου – Βείκου**, "Ανάπτυξη στην εκπαίδευση. Δυνατότητες και
αναγκαιότητες για ένα νέο σχολείο", εις *Δημοσιεύματα* (περιοδικό), Τόμος 8^{ος},
Έκδοση Πειραματικού Σχολείου Πανεπιστημίου Αθηνών, 2002.